

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. F. V.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. K. V., advokátom v P., proti žalovanému **J. P.**, bývajúcemu v P., za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného **A.**, so sídlom v B., IČO: X, **o náhradu škody z ublíženia na zdraví**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 6 C 36/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. septembra 2009, sp. zn. 1Co 121/08, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a .**

Žalovanému a vedľajšej účastníčke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej „súd prvého stupňa“) pod sp. zn. 6 C 36/2004 sa žalobca domáhal od žalovaného náhrady škody titulom bolestného vo výške 58 320 000 Sk s 13 % úrokom z omeškania a náhrady trov konania. Jednalo sa o náhradu za bolesť vytrpenú žalobcom počas dvoch operácií v Juhoafrickej republike a operačných výkonoch absolvovaných v Novosibirsku a v Košiciach. V inej právnej veci vedenej na súde prvého stupňa pod sp. zn. 16 C 235/2005 žalobca žiadal uložiť žalovanému povinnosť nahradiť mu náklady spojené s liečením (špecifikované ako náklady ďalšej operácie v Novosibirsku, cestovné, náklady na ubytovanie a stravné pre seba a rodinných príslušníkov) vo výške 427 367 Sk s 8 % úrokom

z omeškania a tiež trovy konania. Súd prvého stupňa uznesením zo 16. októbra 2006 č. k. 16 C 235/2005-76 spojil uvedené veci na spoločné konanie pod sp. zn. 6 C 36/2004.

Súd prvého stupňa rozsudkom z 22. apríla 2008 č. k. 6 C 36/2004-397 zastavil konanie v časti o zaplatenie 13 % úroku z omeškania zo sumy 58 320 000 Sk z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 250 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu titulom bolestného zamietol. Priznaná suma sa týkala len základného bolestného za operáciu v Košiciach, keď dôvody na jeho mimoriadne zvýšenie súd nezistil a nároky žalobcu týkajúce sa operácií v Juhoafrickej republike považoval za premlčané a operačný výkon realizovaný v Novosibirsku za neúčelný. Žalobu titulom náhrady nákladov spojených s liečením vo výške 427 367 Sk s príslušenstvom v celom rozsahu zamietol s odôvodnením, že operácia je liečbou, výkonom zdravotnej starostlivosti, preto jej náklady nemohol znášať žalovaný a časť ostatných výdavkov žalobcu by v prípade účelnosti bolo možné považovať za náklady spojené s liečením, v konaní sa však preukázal opak. Zároveň vyslovil, že žalovanému, vedľajšiemu účastníkovi a štátu náhradu trov konania nepriznáva, žalovanému však uložil povinnosť zaplatiť štátu na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok z návrhu 500 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. septembra 2009, sp. zn. 1 Co 121/08 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby na náhradu škody titulom bolestného nad sumu 74,69 € (2 250 Sk) do sumy 149 372,63 €, vo výroku o trovách konania vrátane trov konania štátu a vo výroku o súdnom poplatku a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V časti nároku žalobcu na mimoriadne zvýšenie bolestného za operáciu absolvovanú v Košiciach totiž súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a dôsledne nezvážil možnosť aplikácie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby na náhradu škody titulom bolestného nad sumu 149 372,63 € do sumy 1 786 496,70 € odvolací súd potvrdil. Stotožnil sa totiž s názorom súdu prvého stupňa o premlčaní nároku žalobcu na bolestné titulom operácií v Juhoafrickej republike a o neúčelnosti operácie v Novosibirsku. Odvolací súd zároveň potvrdil výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu na náhradu nákladov spojených s liečením, nakoľko sa stotožnil s názorom súdu

prvého stupňa, že žalobca nepreukázal účelnosť vynaloženia týchto nákladov. V dôvodoch v tejto spojitosti poukázal, že žalobca ako poškodený má právo aj na úhradu nákladov, ktoré nie sú hradené z prostriedkov zdravotného alebo dôchodkového poistenia; základným kritériom pre ich priznanie je však účelnosť vynaloženia týchto nákladov a žalobca v konaní účelnosť vynaloženia týchto nákladov nepreukázal, keď náklady spojené s účasťou na experimente (transplantácii miechy v Novosibirsku bez lekárskej indikácie, metódou, ktorá je v štádiu experimentu) v zmysle § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno považovať za náklady účelne vynaložené v súvislosti s liečením následkov poškodenia zdravia žalobcu po dopravnej nehode zavinenej žalovaným.

Proti rozsudku odvolacieho podal žalobca dovolanie a to do výrokov, ktorými odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby na náhradu nákladov spojených s liečením a vo výroku o zamietnutí žaloby na náhradu škody titulom bolestného nad sumu 149 372,63 € do sumy 1 786 496,70 € a v tejto spojitosti navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie. Dovolanie odôvodnil na prvom mieste tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Namietal totiž, že mu odvolací súd fyzicky znemožnil zúčastniť sa odvolacieho pojednávania, nakoľko je odkázaný na invalidný vozík a pojednávanie sa uskutočnilo v miestnosti č. 102 na prvom poschodí, do ktorej sa možno dostať len po úzkom a strmom schodisku, pretože v budove súdu nie je žiaden výťah ani iný bezbariérový prístup pre imobilné osoby. Vzhľadom na neprimeranú strmosť a stiesnenosť schodiska ani nebolo možné, aby ho na vozíku vyniesli dve fyzicky zdatné osoby. Ďalej uviedol, že ho na pojednávaní odvolacieho súdu zastupoval advokátsky koncipient splnomocnený jeho právnym zástupcom, pričom na túto substitúciu nedal súhlas. Tvrdil, že v žiadnom prípade by nikdy nesúhlasil, aby ho v jeho neprítomnosti zastupoval namiesto advokáta len koncipient. Bol názoru, že vzhľadom na tieto pochybenia, bez opätovného vypočutia jeho osoby ako žalobcu a bez nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania nemal odvolací súd právo rozhodnúť s prijatím odlišného právneho záveru oproti právnemu posúdeniu v prvostupňovom rozsudku. Dovolateľ tiež namietal, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď jeho nárok neposudzoval len podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ale aj z hľadiska noriem správneho práva o zdravotnej starostlivosti, a rozsudky súdov obidvoch stupňov označil za

zmätočné a nepreskúmateľné. Zároveň s podrobnou argumentáciou namietal pochybenia súdov v dôkaznom procese a to najmä vo vzťahu k znaleckým posudkom a nedôslednému hodnoteniu vykonaných dôkazov. Dovolateľ napokon vytýkal aj nesprávne právne posúdenie vecí, namietajúc predovšetkým, že súdy časť ním uplatneného nároku nesprávne zamietli kvôli premlčaniu a že tiež pochybili pri aplikácii § 449 Občianskeho zákonníka v súvislosti s jeho nárokom na náhradu nákladov spojených s liečením.

Žalovaný na dovolanie žalobcu nereagoval a vedľajšia účastníčka vo svojom písomnom vyjadrení označila napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovoláním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré má procesnú formu rozsudku. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok v tej časti, ktorou odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto

veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Vady konania vymenované v § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli najavo v dovolacom konaní. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či sa v danom prípade nerozhodlo vo veci nepatriacej do právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O.s.p.) a či postupom súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc súdov vymedzuje ustanovenie § 7 Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 7 ods. 1 O. s. p. súdy v občianskom súdnom konaní prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa § 7 ods. 2 O. s. p. súdy v občianskom súdnom konaní preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými

právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. V zmysle § 7 ods. 3 O. s. p. iné veci prejednávajú a rozhodujú sudy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Danosť súdnej právomoci je jednou z prvoradých procesných podmienok (§ 103 O.s.p.). Jej splnenie skúma súd ex offo v každom štádiu konania a na každom stupni rozhodovania. Podľa § 104 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

Pre vyriešenie otázky, či konkrétna právna vec patrí do právomoci súdu, je vždy nevyhnutné zistenie, z ktorého právneho vzťahu navrhovateľ vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, resp. nároky (predmet súdneho konania).

Námietka dovolateľa, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď na ním uplatnené nároky aplikoval okrem príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka aj právne predpisy správneho práva týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, neobstojí.

O vadu konania znamenajúcu zmätočnosť rozhodnutia v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. ide v tých prípadoch, keď súd rozhodne vo veci, ktorá nepatrí do jeho právomoci vymedzenej v § 7 O.s.p. O takýto prípad v predmetnej právnej veci však nejde, nakoľko žalobca sa domáha náhrady škody na zdraví pozostávajúcej z bolestného a nákladov spojených s liečením; ide o nároky vyplývajúce z typicky občianskoprávneho vzťahu (porovnaj § 444 a § 449 Občianskeho zákonníka), kde právomoc súdu je daná v zmysle § 7 ods. 1 O.s.p.

So zreteľom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa dovolací súd napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti, t. j. otázkou, či rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a ani tzv. inou vadou konania, ktorá mala mať za následok nesprávne rozhodnutia vo veci (hoci aj tieto dovolacie dôvody žalobca uplatnil). Dovolací súd v tejto spojitosti pripomína, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je

dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá, nie je vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Rovnako to platí aj pre tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Ako už bolo vysvetlené, ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je dovolanie upravené ako *mimoriadny* opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ teda nie sú procesné podmienky prípustnosti dovolania splnené, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

V kontexte uplatnenej námietky, že súd aplikoval na zistený skutkový stav nesprávnu hmotnoprávnu normu (hoci aj z odvetvia verejného práva), ako tvrdí dovolateľ, takáto okolnosť mala by za následok nesprávne právne posúdenie veci, ktoré je síce relevantným dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., avšak prípustnosť dovolania tým založená nie je; preto sa námietkami tohto druhu v tomto dovolacom konaní ani nebolo možné zaoberať. Obdobne to platí aj o ďalších námietkach dovolateľa týkajúcich sa väd v dokazovaní, ktoré aj keby v konaní vyšli najavo, mohli by predstavovať len tzv. inú vadu konania (dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), nie však dôvod prípustnosti dovolania.

Dovolací súd teda nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. a/ O.s.p. (nedostatok právomoci súdu).

Neobstojí napokon ani námietka (tvrdenie) žalobcu o vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký z hľadiska procesného predpisu vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov (napr. právo predniesť svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy

a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver neodročovaného pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci).

K tejto vade malo podľa žalobcu dôjsť tým, že odvolací súd vytýčil pojednávanie do miestnosti, do ktorej sa ako imobilná osoba odkázaná na invalidný vozík nemohol dostať, čím mu fyzicky znemožnil zúčastniť sa pojednávania, a tiež v dôsledku akceptácie substitúcie, na ktorú nedal súhlas.

Z obsahu spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie odvolacieho súdu vytýčené na 14. septembra 2009 bolo riadne a včas (13. júla 2009) doručené advokátovi žalobcu, ktorý písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu *11. septembra 2009* požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu svojej práceneschopnosti. V žiadosti uviedol okrem iného aj to, že on ani žalobca nesúhlasia s pojednávaním v ich neprítomnosti a žalobca nesúhlasí ani s tým, aby ho zastupoval substitút. Zo zápisnice z odvolacieho pojednávania však vyplýva, že sa naň dostavil advokátsky koncipient Mgr. D. V., ktorý súdu predložil substitučné plnomocenstvo z *13. septembra 2009*, ktoré mu na odvolacie konanie v predmetnej právnej veci udelil právny zástupca žalobcu – advokát JUDr. K. V. Zároveň advokátsky koncipient Mgr. D. V. vysvetlil, že ospravedlnenie právneho zástupcu pre práceneschopnosť bolo súdu zaslané len z dôvodu neistoty, či on ako substitút stihne odvolacie pojednávanie a keďže ho stihol, žiada aby sa uskutočnilo (č. l. 434 p. v. spisu). Po zistení týchto skutočností odvolací súd pojednával so substitútom v neprítomnosti žalobcu: uvedený substitút na pojednávaní predniesol odvolanie, upriamil pozornosť na príslušnú rozhodovaciu prax a podal aj návrh na rozhodnutie odvolacieho súdu; po prednese vedľajšieho účastníka a po porade senátu bol vyhlásený rozsudok.

Podľa § 49 ods. 1 O.s.p. ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku sa doručuje iba zástupcovi.

V zmysle § 25 ods. 3 O.s.p. advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“), advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom.

Pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta (§ 16 ods. 2 zákona).

Zastupovanie podľa odsekov 1 a 2 nie je možné proti vôli klienta (§ 16 ods. 3 zákona).

V súvislosti s tvrdením dovolateľa o znemožnení jeho účasti na pojednávaní odvolacím súdom treba uviesť, že v zápisnici z tohto pojednávania sa nenachádza žiadne vyjadrenie substitúta, ktorým by čo i len naznačil, že žalobca sa rozhodol zúčastniť na tomto pojednávaní, avšak že žalobcovi bráni v účasti na pojednávaní nejaká prekážka, či už stavebného alebo iného charakteru. Takáto skutočnosť nevyplývala napokon ani zo žiadosti právneho zástupcu o odročenie pojednávania, v ktorej bolo o žalobcovi v tomto smere uvedené len to, že nesúhlasí s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Pritom v predvolaní na pojednávanie bolo jasne uvedené, že ide o miestnosť č. 102 na prvom poschodí budovy súdu. Z pohľadu odvolacieho súdu išlo o procesnú situáciu, kedy žalobca nebol predvolaný, lebo bol podľa prvej vety § 49 ods. 1 O.s.p. volaný jeho zástupca. Práve so zreteľom na dané vysvetlenie Mgr. D. V. a následnú listinu – uvedené substitučné plnomocenstvo, bolo možné pojednávať v neprítomnosti žalobcu, keďže konal za neho zástupca. Otázku, či by sa žalobca vzhľadom na svoje postihnutie mohol alebo nemohol dostaviť na pojednávanie do predmetnej miestnosti, odvolací súd nemohol vôbec riešiť, pretože v tomto smere žiadna osobitná požiadavka na súd vznesená ani nebola.

Dovolací súd zdôrazňuje, že žalobca v procesnom plnomocenstve súhlasil s tým, aby jeho advokát ustanovil za seba zástupcu, pričom substitúcia koncipientom v ňom vylúčená nebola. Pokiaľ ale v priebehu odvolacieho konania právny zástupca žalobcu v žiadosti o odročenie pojednávania uviedol, že žalobca nesúhlasí so substitúciou, súd musel toto vyjadrenie akceptovať, ale rovnako musel akceptovať aj jeho následnú jednoznačnú zmenu tohto stanoviska /via facti/ v podobe substitučného plnomocenstva koncipientovi. Keďže aj z vyjadrenia

koncipienta na odvolacom pojednávaní vyplynulo, že sa so substitúciou vopred počítalo, nemožno vytýkať odvolaciemu súdu, keď neodročil pojednávanie, ale konal so substitútom.

Vzhľadom na tvrdenie dovolateľa, že „odvolací súd bez vypočutia jeho osoby a bez nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania nemal právo rozhodnúť s prijatím odlišného právneho záveru oproti právnenému posúdeniu súdom prvého stupňa“, sa dovolací súd v prejednávanej veci zaoberal aj otázkou tzv. prekvapivého rozhodnutia, ktoré by v prípade svojej existencie zakladalo vadu v zmysle § 237 písm. f) O.s.p.

O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide aj v prípade, keď odvolací súd potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, vychádzajúceho zo skutočností, ktoré neboli žalobcom tvrdené a ani súd prvého stupňa sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal, bez toho, aby účastníkovi konania umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými.

Výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby titulom bolestného nad sumu 149 372,93 € do sumy 1 786 496,70 € sa týka bolestného uplatneného žalobcom za operácie, ktorým sa podrobil v Juhoafrickej republike a v Novosibirsku. Pokiaľ ide o operácie v Juhoafrickej republike, odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, ktorý považoval nárok za premlčaný. Operáciu v Novosibirsku označil rovnako ako súd prvého stupňa za neúčelnú, pričom tiež vychádzal zo znaleckých posudkov, podľa ktorých bolo zlepšenie zdravotného stavu výsledkom rehabilitácie a nie tohto operačného zákroku. Z právneho hľadiska pri posudzovaní účelnosti operácie vychádzal tiež z čl. 40 Ústavy, avšak na rozdiel od prvostupňového súdu vôbec neaplikoval predpisy správneho práva týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, uvedúc, že nie je rozhodujúce, či sa zlepšenie zdravotného stavu dosiahne na základe vykonanej liečby hradenej z prostriedkov zdravotného poistenia alebo nie. Z odôvodnenia je dostatočne zrejmé, že je založené na závere, že žalobca nepreukázal účelnosť vykonania zákrokov ani skutočnosť, že k zlepšeniu jeho zdravotného stavu došlo výlučne v súvislosti s týmito zákrokmi. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd v tejto časti nepotvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa z takého právneho dôvodu, ktorý by už nebol použitý v ním preskúmanom rozhodnutí.

Ďalším výrokom napadnutým dovolaním žalobcu odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby na náhradu nákladov spojených s liečením. Súd prvého stupňa pri posudzovaní tohto nároku opätovne vychádzal aj z predpisov správneho práva o zdravotnej starostlivosti, keď uviedol, že operácia je liečbou, výkonom zdravotnej starostlivosti a preto by jej náklady nemal znášať žalovaný (ale zrejme zdravotná poisťovňa – poznámka dovolacieho súdu); nárok na jej náhradu totiž nevyplýva z § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje pri škode na zdraví uhradiť len účelné náklady spojené s liečením. Za takéto výdavky by bolo možné považovať cestovné náklady žalobcu, pokiaľ by boli účelné. Keďže súd mal zo znaleckých posudkov za preukázané, že samotná operácia účelná nebola, nepovažoval ani tieto výdavky za účelné a žalobu tu v celom rozsahu zamietol. Odvolací súd na tento nárok aplikoval len § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z toho, že žalobcom vynaložené náklady boli neúčelné, nakoľko nepreukázal, že zákrok v Novosibirsku prispel k zlepšeniu jeho zdravotného stavu.

V nadväznosti na uvedené a prihliadajúc k tomu, že žalobca mal dostatočný právny i faktický priestor vytvorený prvostupňovým i odvolacím súdom v inštančnom postupe pre uplatnenie všetkých procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom (napr. právo vyjadriť sa k tvrdeným skutočnostiam i k právnej stránke sporu, právo podať riadny opravný prostriedok a namietat' správnosť právneho názoru na inštančne vyššom súde a pod.), dovolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu prekvapivým nie je.

V súvislosti s namietanou vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa dovolací súd zaoberal aj opodstatnenosťou tvrdenia dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutí súdov obidvoch stupňov.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku má obsahovať odôvodnenie rozsudku. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (porovnaj *Georiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový ako aj odvolací súd náležite odôvodnili svoje rozhodnutia. V odôvodneniach dostatočne a zrozumiteľne vysvetlili, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako jednotlivé nároky žalobcu právne posúdili. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom

v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalobcu.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však náhradu trov konania nepriznal, nakoľko nepodali návrh na uloženie tejto povinnosti žalobcovi (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Milan D e á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta